

Tweede Kamer
Vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
Nederland

Datum
8 oktober 2019

Ons kenmerk
UTR-CVH-031019-001

Betreft / Onderwerp
AO Armoede en schuldenbeleid

Doorkiesnummer
088-3681834

Email contactpersoon
jessica.vanrutenberg@fnv.nl

Bijlage(n)
-

Beste Kamerleden,

Op 10 oktober spreekt u over het Armoede en schuldenbeleid. De FNV wil u een aantal punten meegeven.

Algemeen

Het Sociaal Cultureel Planbureau¹ meldde in september dat het aantal mensen dat in Nederland onder de armoedegrens leeft gedaald is naar circa 939.000 mensen. Op zichzelf lijkt dit een positieve trend. Tegelijkertijd is het moeilijk verteerbaar dat in een welvarend land als Nederland in economisch goede tijden het niet lukt om iedereen hiervan te laten profiteren. Bovendien geeft het SCP aan dat de mensen die nu onder de armoedegrens leven, langduriger arm zijn én dat ze gemiddeld meer inkomen te kort komen. De FNV vindt dan ook niet dat we kunnen stellen dat de armoede afneemt, maar vindt eerder dat de problematiek zich verdiept. Dit blijkt ook uit de laatste cijfers van de Vereniging van Voedselbanken: in 2019 is het aantal klanten van de voedselbank met 8% gestegen².

Voor steeds meer mensen wordt het lastiger om rond te komen. Dit komt enerzijds door de achterblijvende loonontwikkeling, terwijl de vaste lasten wél stijgen. De dagelijkse boodschappen zijn door de Btw-verhoging alleen maar duurder geworden. Uit onderzoek van het NIBUD blijkt dat een kwart van de huurders door de hoge huur dusdanig in de knel zit dat zij nauwelijks geld overhouden om in hun dagelijkse levensonderhoud te kunnen voorzien³. Waar werk vroeger dé garantie was om niet in armoede te leven, is dit nu minder zeker. Door nulurencontracten en andere vormen van onzeker werk, hebben werkenden steeds minder zekerheid over hun inkomen. Zelfstandigen ervaren een grote druk op hun tarieven zodat zij steeds vaker onder het bestaansminimum zakken. En dit terwijl de rekeningen wel gewoon iedere maand betaald dienen te worden.

¹ <https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2019/>

² <https://nos.nl/artikel/2298301-meer-mensen-kloppen-aan-bij-voedselbank.html>

³ <https://www.nibud.nl/beroepsmatig/nibud-luidt-noodklok-kwart-van-de-huurders-zit-financieel-klem/>

De FNV maakt zich ook zorgen over de gevolgen van de energietransitie voor de lage inkomens. In het klimaatbeleid moet rekening gehouden worden met de betaalbaarheid van de maatregelen met name voor de kwetsbare inkomensgroepen. In de brief van 28 juni 2019⁴ schrijft de minister van Economische Zaken dat het kabinet “met partijen nader uitwerking en uitvoering zou geven aan de in het akkoord opgenomen voorzieningen, en ook met die partijen alert zou blijven op eventuele lacunes in die voorzieningen.” De FNV werkt hier graag aan mee, maar heeft tot op heden geen uitnodiging ontvangen.

Verhoging van het inkomen

Het SCP concludeerde vorig jaar in het rapport *Als werken weinig opbrengt*⁵ dat werknemers vooral arm zijn doordat zijzelf en/of hun huisgenoten te weinig uren werken om genoeg inkomen te genereren. Een laag uurloon tot 130% van het minimumloon vergroot het armoederisico ook. Voor eenverdieners met kinderen die voltijds werken is het minimumloon te weinig om van te leven. De FNV is van mening dat het wettelijk minimumloon en het daarvan afgeleide sociaal minimum te laag is om van te kunnen leven en verhoogd zou moeten worden. De SER constateerde al eerder in het advies *Opgroeien zonder armoede*⁶ dat het minimumloon en het sociaal minimum niet evenredig is meegestegen met de stijging van de vaste lasten waardoor huishoudens in de knel kunnen komen. Daarom is de FNV gestart met een campagne om het minimumloon te verhogen naar 14 euro⁷.

Aanpassen van toeslagensystematiek

De toeslagensystematiek en de kindregelingen kunnen er toe bijdragen dat wanneer huishoudens iets meer gaan verdienen toch netto minder over houden, omdat toeslagen en het kindgebonden budget weg kunnen vallen. De FNV is van mening dat de huidige toeslagensystematiek niet effectief is en herzien zou moeten worden. Waar mogelijk zouden de toeslagen vervangen kunnen worden door bijvoorbeeld een inkomensafhankelijke zorgpremie.

Wajongers

Mensen met een arbeidsbeperking worden gestimuleerd te gaan werken. Voor de huidige Wajongers geldt dat men na 7 jaar werken, uiteindelijk toch het wettelijk minimumloon verdient. De staatssecretaris wil dat gaan veranderen onder het mom van vereenvoudiging. Alleen Wajongers die fulltime werken, gaan nog het wettelijk minimumloon verdienen als het wetsvoorstel aangenomen wordt. Dat is het verschil tussen een sober bestaan en armoede.

Uit onderzoek blijkt dat het slechts een beperkte groep lukt om fulltime te werken (60% werkt minder dan 30 uur). Gevolg is dat wanneer deze vereenvoudiging doorgaat, er een grote groep werkende armen ontstaat; een groep mensen die tot hun AOW-leeftijd onder het wettelijk minimumloonniveau werkzaam is.

Kinderarmoede

---

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/06/28/kamerbrief-voorstel-voor-een-klimaatakkoord>

⁵ https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2018/Als_werk_weinig_opbrengt

⁶ <https://www.ser.nl/nl/publicaties/opgroeien-zonder-armoede>

⁷ <https://www.fnv.nl/nieuwsbericht/algemeen-nieuws/2019/04/wettelijk-minimumloon-moet-omhoog-naar-14-euro>

9 procent van de kinderen tot 12 jaar groeit in Nederland op in armoede⁸. Daarmee lopen kinderen een bovengemiddeld hoog risico om in armoede te leven. De FNV blijft het vreemd vinden dat wij in Nederland het niet voor elkaar krijgen om dit armoederisico op te lossen.

FNV vindt het daarom spijtig dat er niet is gekozen voor het opnemen van een reductiedoelstelling met betrekking tot het aantal kinderen dat in armoede leeft. Daarmee geeft de staatssecretaris geen navolging aan de aanbeveling in het SER-advies Opgroeien zonder armoede en aan twee aangenomen moties. De FNV is van mening dat de overheid zich tot doel moet stellen het aantal kinderen dat in armoede leeft te verminderen. Uit het onderzoek van CBS, SCP en CPB blijkt ook dat het mogelijk is om een instrument te ontwikkelen. De FNV kan dan ook niet anders concluderen dan dat er sprake is van politieke onwil.

Uit onderzoek van Defence for Children⁹ blijkt dat gemeenten verschillende inkomensnormen hanteren om in aanmerking te komen voor ondersteuning en dat er grote verschillen zijn in aanspraken. Hierdoor bestaan er grote verschillen tussen gemeenten. De FNV constateert dat er geen sprake is van een regie vanuit de Rijksoverheid in de aanpak van kinderarmoede.

Brede schuldenaanpak

De FNV vindt het positief dat de regering is gestart met de Brede Schuldenaanpak. Het is goed dat het hebben van schulden uit de taboesfeer komt, zodat mensen met schulden makkelijker hulp zoeken. Het voorkomen van schulden verdient de voorkeur boven een strenge aanpak. Het stapelen van boetes op schulden die mensen niet af kunnen betalen, helpt mensen met schulden niet verder maar verergert hun problemen. Een ander probleem is dat door incasso en loonbeslag mensen onder het bestaansminimum komen waardoor zij in een vicieuze cirkel terecht komen.

Daarnaast hoopt de FNV dat de overheid vooral ook naar zichzelf kijkt als grootste schuldeiser. Wanneer mensen, soms onbewust, een fout maken bij het aanvragen van bijvoorbeeld de kinderopvangtoeslag, treedt de Belastingdienst snoeihard op. Zelfs zo hard dat er bij de FNV signalen binnenkomen van mensen die deze toeslag niet meer durven aanvragen vanwege de mogelijke consequenties.

Tot slot,

Armoede hoort niet thuis in de wereld en ook niet in een rijk land als Nederland. Zowel werkenden als mensen met een uitkering of AOW, hebben recht op bestaanszekerheid. Het sociaal minimum en het Wettelijk Minimumloon bieden deze zekerheid nu onvoldoende. Bovendien zakken steeds meer mensen door onzeker werk en kleine deeltijdbaantjes zelfs onder dat minimum. Het belangrijkste wat de regering moet doen om armoede te bestrijden is verhogen van het inkomen.

Met vriendelijke groet,

Kitty Jong
Vicevoorzitter FNV

---

⁸ <https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2019/armoede-bij-kinderen-en-volwassenen/>

⁹ <https://www.defenceforchildren.nl/actueel/nieuws/armoede/2019/aanpak-armoede-onder-kinderen-per-gemeente-verschillend/>